

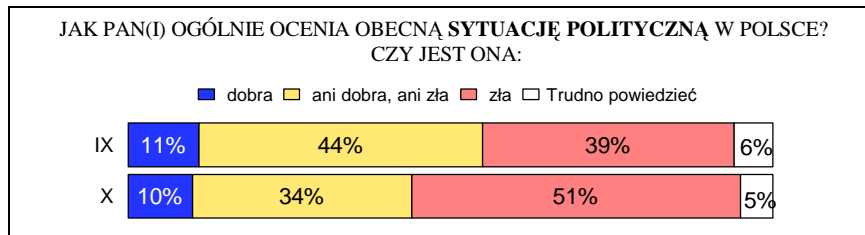
BS/141/2009

**NASTROJE SPOŁECZNE
W PAŹDZIERNIKU**

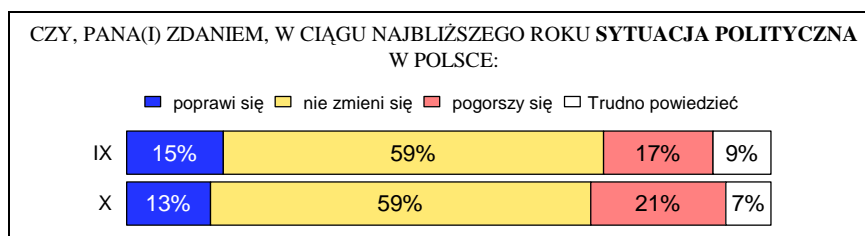

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

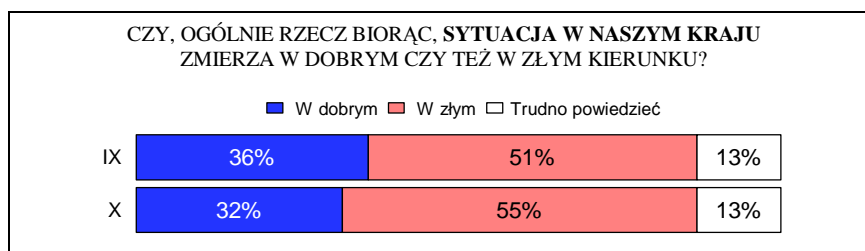
- Znacznie bardziej krytyczne niż przed miesiącem są opinie o obecnej sytuacji politycznej w Polsce. Negatywnie ocenia ją co drugi badany (51%, wzrost o 12 punktów), a co trzeci (34%, spadek o 10 punktów) określa ją jako przeciętną. Jedynie co dziesiąty respondent (10%) pozytywnie ocenia to, co obecnie dzieje się na polskiej scenie politycznej.

- Nieco bardziej pesymistyczne niż we wrześniu są przewidywania dotyczące sytuacji politycznej w najbliższym roku. Znacznie więcej osób spodziewa się jej pogorszenia (21%, wzrost o 4 punkty) niż poprawy (13%). Większość badanych (59%) nie przewiduje znaczących zmian na polskiej scenie politycznej.

- W ciągu ostatniego miesiąca pogorszyły się oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju. Wskazania negatywne (55%, wzrost o 4 punkty) uzyskały wyraźniejszą przewagę nad pozytywnymi (32%, spadek o 4 punkty).

Wyniki sondażu przeprowadzonego we wrześniu wskazywały na powolną poprawę nastrojów społecznych w ostatnich miesiącach¹. Czas dzielący nas od tych badań przyniósł jednak dramatyczne wydarzenia (katastrofa w kopalni i śmierć wielu górników, tzw. afera hazardowa i związana z nią rekonstrukcja rządu), które mogły się odbić negatywnie na nastrojach Polaków².

OCENY

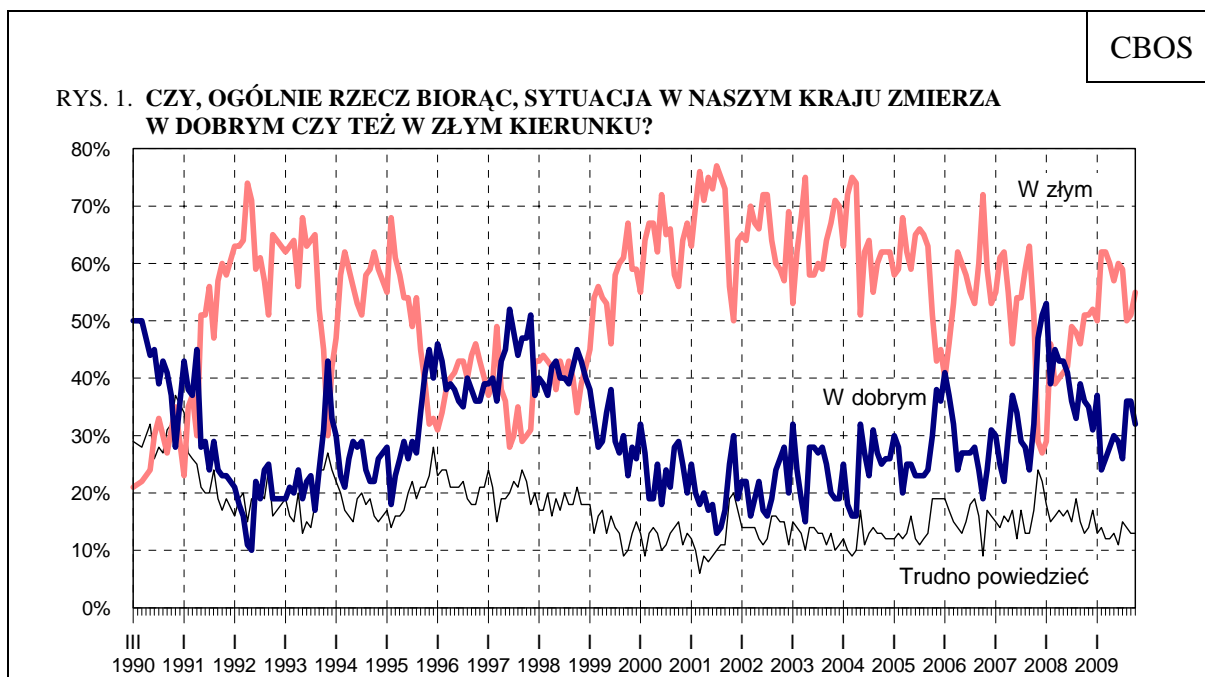
W stosunku do wrześniowego pomiaru pogorszyły się opinie o **rozwoju sytuacji w kraju**. O 4 punkty (do 55%) wzrosła liczba badanych negatywnie oceniających kierunek zmian w Polsce. Przekonanie, że sytuacja zmierza w dobrym kierunku, wyraża niespełna jedna trzecia ankietowanych (32%, spadek w ciągu miesiąca o 4 punkty).

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
W dobrym	36	35	31	37	24	26	28	30	29	26	36	36	32
W złym	51	51	52	50	62	62	60	57	60	59	50	51	55
Trudno powiedzieć	13	14	17	13	14	12	12	13	11	15	14	13	13

¹ Zob. komunikat CBOS „Nastroje społeczne we wrześniu”, wrzesień 2009 (oprac. R. Boguszewski).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (233) przeprowadzono w dniach 1–6 października 2009 roku na liczącej 1096 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Opinie w tej kwestii są silnie zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe). W zdecydowanej większości grup społeczno-demograficznych przeważa pogląd, że sytuacja w kraju zmierza w złym kierunku. Negatywnie oceniają ją przede wszystkim ludzie żyjący w złych warunkach materialnych, renciści i bezrobotni. Bardziej krytyczni od innych są także rolnicy, robotnicy wykwalifikowani, pracownicy usług, ludzie z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gorzej sytuowani, mieszkańcy małych miast i wsi oraz badani w wieku 55 lat i starsi. Natomiast im lepsze położenie społeczno-ekonomiczne, większa miejscowość zamieszkania oraz młodszy wiek respondentów, tym na ogół częstsze pozytywne oceny rozwoju sytuacji w kraju. O tym, że zmierza ona w dobrym kierunku, najczęściej są przekonani pracujący na własny rachunek poza rolnictwem, przedstawiciele kadry kierowniczej, specjaliści z wyższym wykształceniem, ludzie najlepiej sytuowani (o dochodach powyżej 1500 zł na osobę) oraz uczniowie i studenci. W grupach tych przeważają osoby pozytywnie oceniające sytuację w Polsce. Lepiej postrzegają ją także mężczyźni niż kobiety.

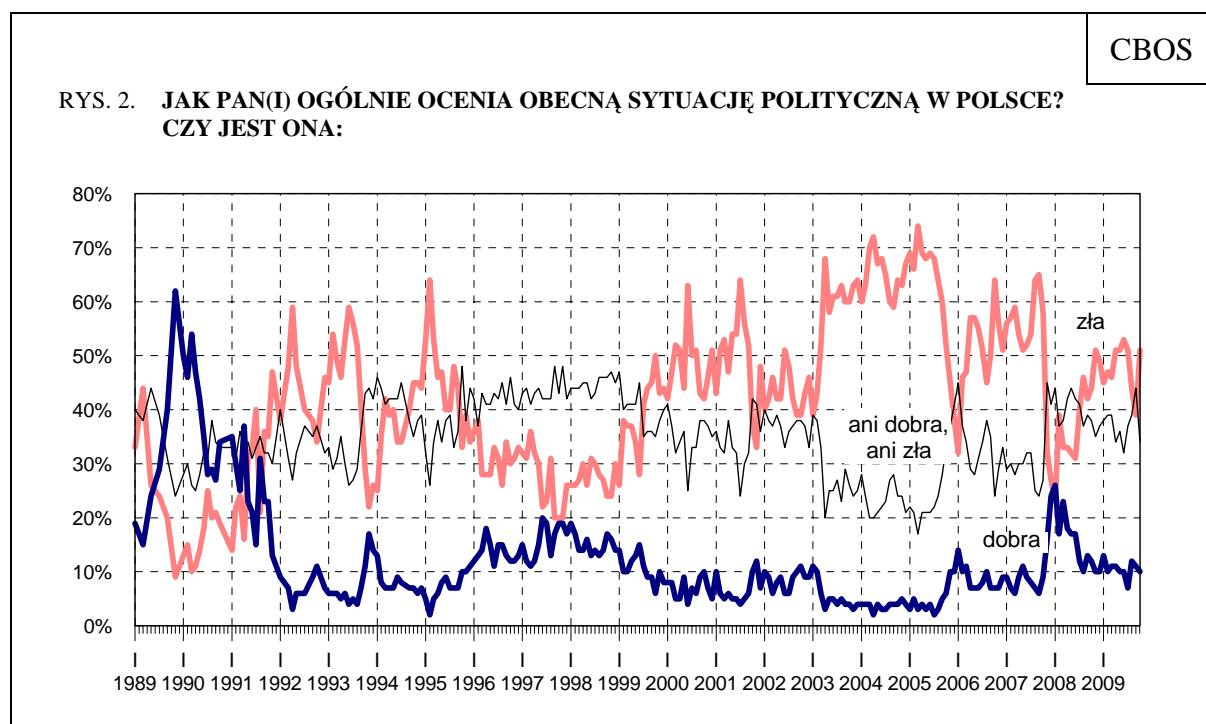
Pozytywnym opiniom sprzyjają ponadto prawicowe poglądy polityczne badanych. Jednak tylko wśród potencjalnych wyborców PO dominuje przekonanie, że sytuacja w kraju zmierza w dobrym kierunku. W pozostałych elektoratach przeważają opinie krytyczne – szczególnie częste są one wśród zwolenników PiS.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	66	24	10
SLD**	32	54	14
PSL**	26	54	21
PiS	24	67	9
Niezdecydowani, na kogo głosować	31	42	26
Niezdecydowani, czy wezmą udział w wyborach	26	58	16
Niezamierzający wziąć udziału w wyborach	14	76	10

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach do Sejmu i Senatu. Pominięto elektoraty najmniej liczne, nienadające się do analizy statystycznej
 ** Odpowiedzi potencjalnych wyborców SLD i PSL należy traktować ostrożnie z powodu niewielkiej ich liczebności w badanej próbie

Znacznie bardziej krytyczne niż przed miesiącem są opinie o obecnej **sytuacji politycznej** w Polsce. Negatywnie ocenia ją co drugi badany (51%, wzrost o 12 punktów), a co trzeci (34%, spadek o 10 punktów) określa ją jako przeciętną. Podobnie jak we wrześniu jedynie co dziesiąty respondent (10%) pozytywnie ocenia to, co obecnie dzieje się na krajowej scenie politycznej.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
	2008			2009										
	w procentach													
– dobra	12	10	10	13	10	11	11	10	10	7	12	11	10	
– ani dobra, ani zła	38	35	37	38	39	39	34	36	32	37	39	44	34	
– zła	44	51	49	45	47	46	51	51	53	51	44	39	51	
Trudno powiedzieć	6	4	4	4	4	4	4	3	5	5	5	6	5	

Ankietowani są zgodni w krytycznej ocenie sytuacji politycznej w kraju (zob. tabele aneksowe). Niemal we wszystkich grupach społeczno-demograficznych dominuje przekonanie, że jest ona zła. Postrzegają ją tak przede wszystkim ludzie żyjący w złych warunkach materialnych oraz badani aktywni zawodowo: zarówno przedstawiciele średniego personelu, technicy, jak i robotnicy wykwalifikowani oraz rolnicy. Stosunkowo najmniej krytyczni są natomiast pracujący na własny rachunek poza rolnictwem oraz przedstawiciele kadry kierowniczej, specjaliści z wyższym wykształceniem, uczniowie i studenci. Nieco lepsze zdanie o sytuacji politycznej mają także badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne niż ci, którzy identyfikują się z lewicą. W potencjalnych elektoratach stosunkowo najlepsze oceny tej sytuacji notujemy wśród wyborców PO, a najgorsze – wśród zwolenników PiS oraz SLD.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	24	44	30	2
PSL**	14	40	43	3
SLD**	9	36	55	0
PiS	5	29	65	1
Niezdecydowani, na kogo głosować	5	36	52	7
Niezdecydowani, czy wezmą udział w wyborach	7	35	51	7
Niezamierzający wziąć udziału w wyborach	4	29	60	7

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach do Sejmu i Senatu. Pominięto elektoraty najmniej liczne, nienadające się do analizy statystycznej

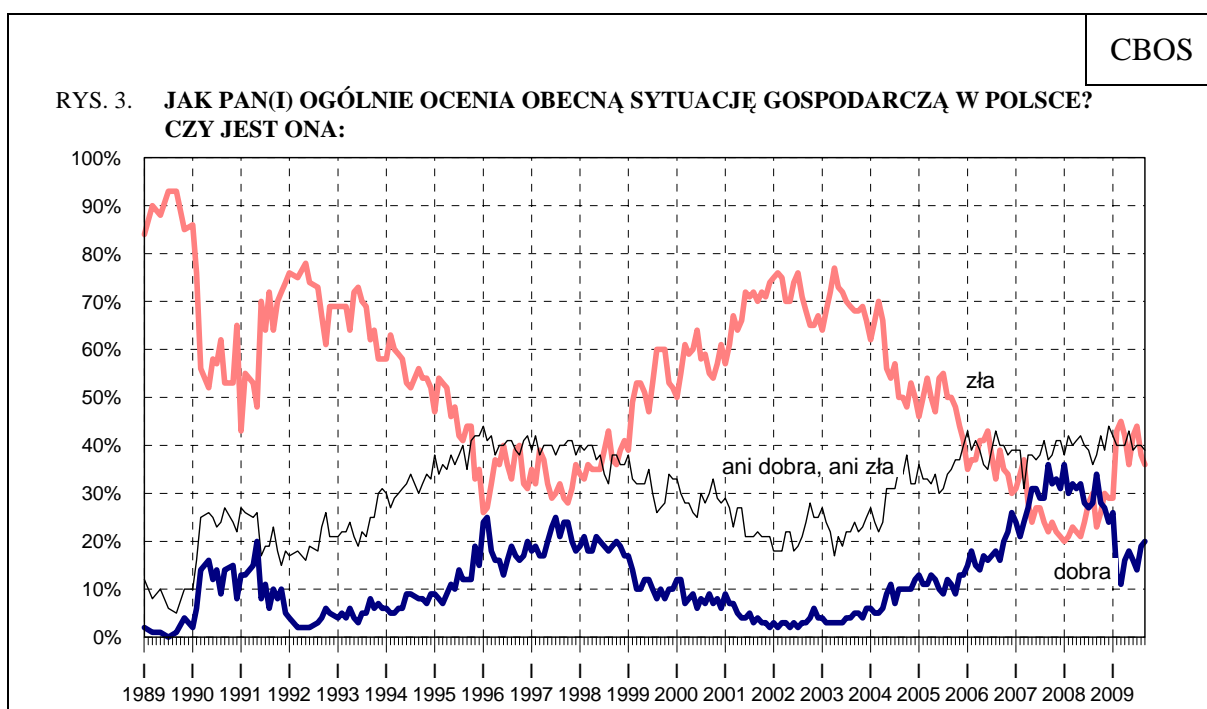
** Odpowiedzi potencjalnych wyborców PSL i SLD należy traktować ostrożnie z powodu niewielkiej ich liczebności w badanej próbie

Opinie o **sytuacji gospodarczej** w kraju są niemal takie same jak we wrześnie. Ponad jedna trzecia badanych (36%) negatywnie ocenia kondycję polskiej gospodarki. Niewiele

więcej osób (38%) uważa, że jest ona przeciętna – ani dobra, ani zła. Pozytywne zdanie o gospodarce ma co piąty ankietowany (21%).

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
– dobra	28	27	24	26	13	11	16	18	16	14	19	20	21
– ani dobra, ani zła	42	39	44	42	40	40	40	43	39	40	40	39	38
– zła	26	30	29	29	43	45	42	36	42	44	38	36	36
Trudno powiedzieć	4	4	3	3	4	4	2	3	3	2	3	5	5

Pominięto „trudno powiedzieć”

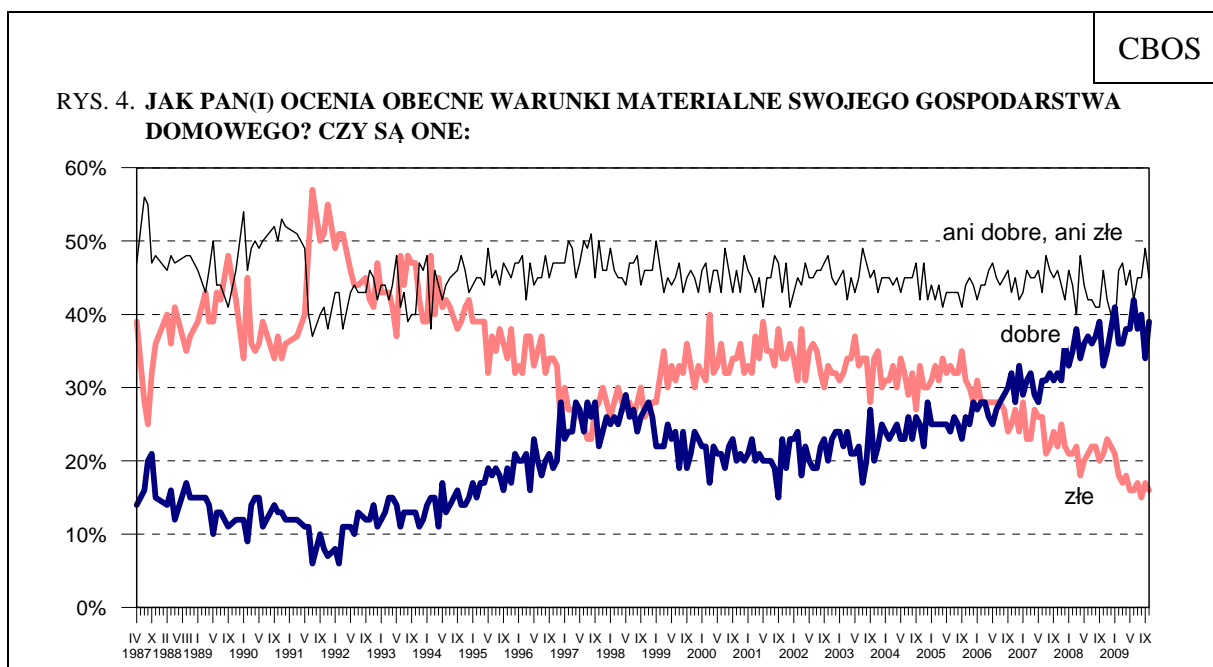
Opinie o polskiej gospodarce są wyraźnie zróżnicowane społecznie. Zależą przede wszystkim od położenia społecznego badanych. Kondycję gospodarki stosunkowo najlepiej oceniają przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, pracownicy administracyjno-biurowi, pracujący na własny rachunek poza rolnictwem, ludzie żyjący w dobrych warunkach materialnych, najlepiej sytuowani (o dochodach *per capita* powyżej 1500 zł), uczniowie i studenci oraz ogół młodzieży w wieku od 18 do 24 lat. W grupach tych wskazania pozytywne przeważają nad negatywnymi. Natomiast im gorsza

sytuacja bytowa ankietowanych, tym bardziej krytyczne opinie o sytuacji gospodarczej w kraju. Najgorzej postrzegają ją badani żyjący w złych warunkach materialnych, renciści, bezrobotni, a także rolnicy. Krytyczne spojrzenie wiąże się też ze starszym wiekiem i lewicowymi poglądami politycznymi (zob. tabele aneksowe).

Lepsze niż we wrześniu są opinie o **warunkach materialnych gospodarstw domowych** respondentów. Przybyło (o 5 punktów, do 39%) ocen pozytywnych, ubyło zaś (o 4 punkty, do 45%) przeciętnych. Od lutego br. roku prawie nie zmienia się liczba osób niezadowolonych ze swoich warunków bytu – stanowią one około jednej szóstej ogółu ankietowanych.

Tabela 6

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego ? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
– dobre	33	35	38	41	36	36	38	38	42	38	40	34	39
– ani dobre, ani złe	46	42	40	38	46	47	44	46	42	45	45	49	45
– złe	21	23	22	21	18	17	18	16	16	17	15	17	16

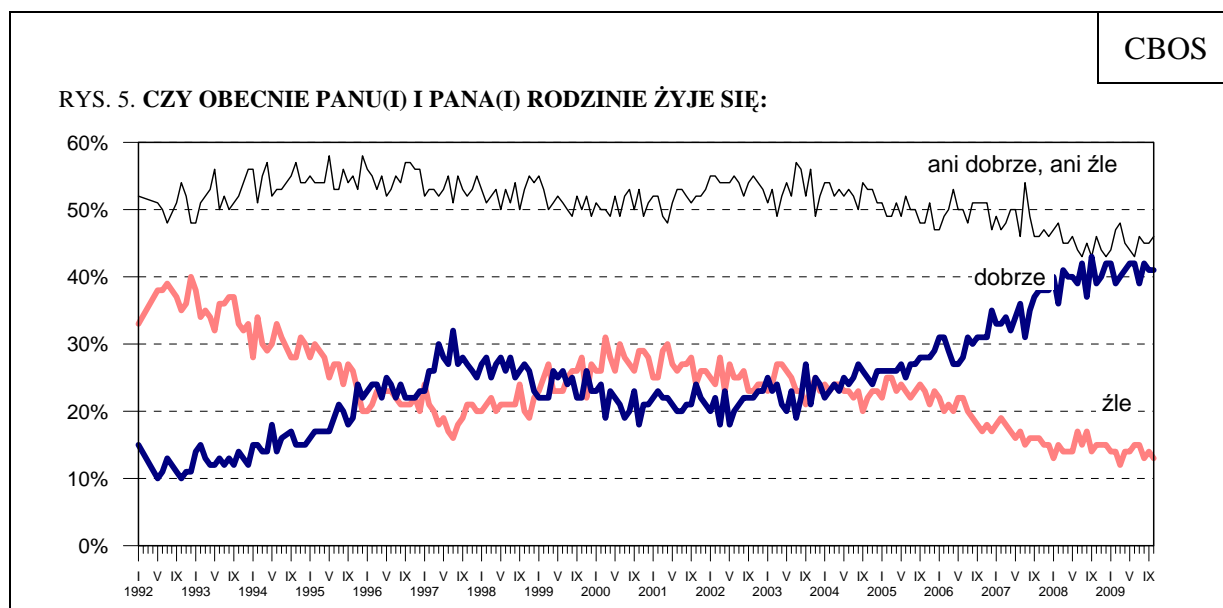

Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?“, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Ponad rok niemal niezmiennie pozostają opinie o **poziomie życia respondentów i ich rodzin**. Nadal dwie piąte ankietowanych (41%) ocenia sytuację swoją i swojej rodziny jako dobrą, niespełna połowa (46%) uważa ją za przeciętną, a ponad jedna ósma (13%) wyraża niezadowolenie z poziomu życia.

Tabela 7

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
– dobrze	39	40	42	42	39	40	41	42	42	39	42	41	41
– ani dobrze, ani źle	46	44	43	44	47	48	45	44	43	46	45	45	46
– źle	15	15	15	14	14	12	14	14	15	15	13	14	13
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

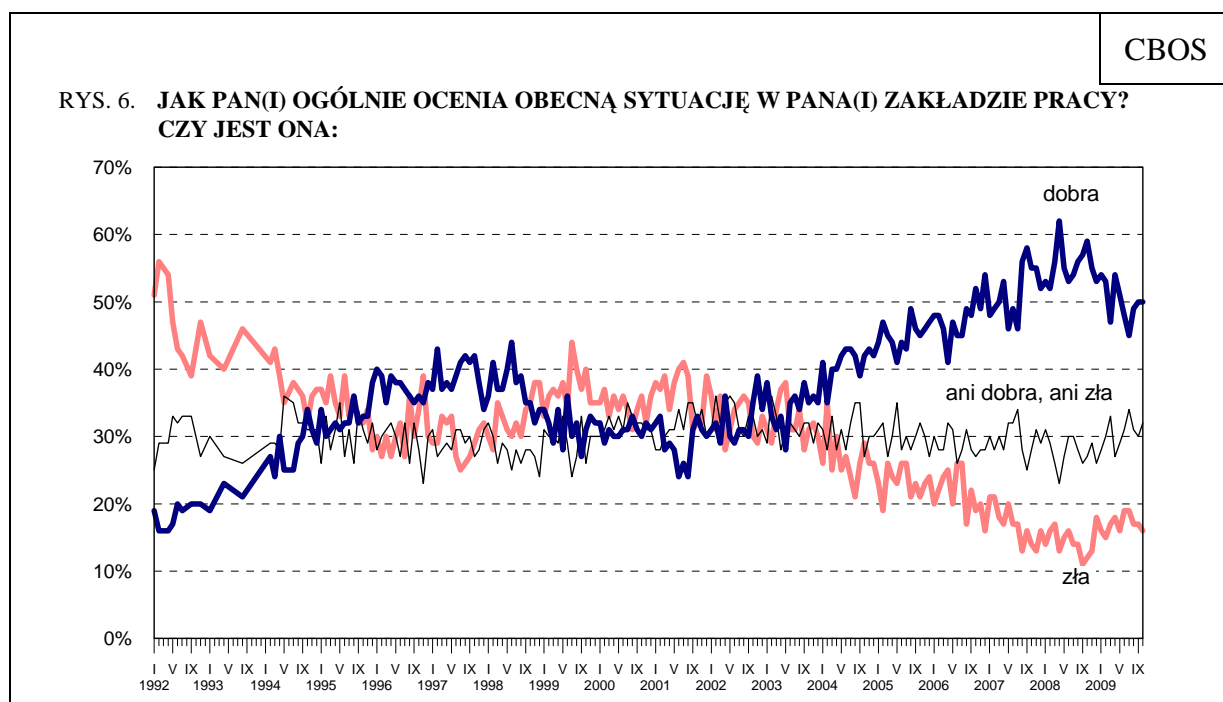
Pominięto „trudno powiedzieć”

Oceny sytuacji materialnej i poziomu życia są wyraźnie zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe). Najbardziej zadowoleni z tej sfery życia są badani najlepiej wykształceni, mający najwyższe dochody na osobę w rodzinie, przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, pracownicy administracyjno-biurowi, pracujący na własny rachunek poza rolnictwem oraz uczniowie i studenci, respondenci najmłodsi (w wieku od 18 do 24 lat). Natomiast najgorzej oceniają sytuację swoją i rodziny badani mający najniższe dochody na osobę, renciści, bezrobotni a spośród grup zawodowych – rolnicy i robotnicy niewykwalifikowani.

W ciągu ostatniego miesiąca stabilne pozostały opinie o **sytuacji w zakładach pracy** respondentów. Co drugi zatrudniony (50%) pozytywnie ocenia kondycję swojego miejsca pracy, ponad jedna trzecia (32%) uznaje ją za przeciętną, a prawie jedna szóstą (16%) uważa, że jest zła.

Tabela 8

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
N*	527	482	470	507	485	458	512	529	501	547	507	531	511
– dobra	59	55	53	54	53	47	54	51	48	45	49	50	50
– ani dobra, ani zła	27	29	26	28	30	33	27	29	31	34	31	30	32
– zła	12	13	18	16	15	17	18	16	19	19	17	17	16
Trudno powiedzieć	2	3	3	2	2	3	1	4	2	2	3	3	2

Odpowiedzi osób aktywnych zawodowo. Pominięto „trudno powiedzieć”

Kondycję swoich zakładów pracy szczególnie dobrze oceniają najmłodszy pracownicy (w wieku od 18 do 24 lat), żyjący w dobrych warunkach materialnych, mający wysokie dochody *per capita* oraz wyższe wykształcenie, a spośród grup zawodowych – pracownicy administracyjno-biurowi. Niezmiennie najgorzej postrzegają ją rolnicy oraz pracownicy żyjący w złych warunkach materialnych (zob. tabele aneksowe).

PRZEWIDYWANIA

W ostatnim miesiącu stabilne pozostały przewidywania dotyczące **rozwoju ogólnej sytuacji w kraju w najbliższym roku**. Nadal ponad jedna czwarta badanych (27%) spodziewa się jej pogorszenia, a zaledwie co piąty ankietowany (19%) oczekuje poprawy. Co drugi respondent (49%) uważa, że sytuacja w Polsce się nie zmieni.

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
	2008				2009									
	w procentach													
Poprawi się	17	15	13	20	14	16	16	18	15	14	21	20	19	
Nie zmieni się	55	54	50	44	40	40	47	49	50	51	49	49	49	
Pogorszy się	23	25	31	30	41	40	30	28	30	30	25	26	27	
Trudno powiedzieć	5	5	6	6	5	4	7	5	5	5	5	5	5	

W potencjalnych elektoratach optymizmem wyróżniają się wyborcy PO, natomiast stosunkowo najgorsze są przewidywania zwolenników PiS oraz SLD.

Tabela 10

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	41	41	16	2
PSL**	15	51	25	8
SLD**	12	51	32	5
PiS	9	54	31	6
Niezdecydowani, na kogo głosować	19	51	24	6
Niezdecydowani, czy wezmą udział w wyborach	15	55	23	7
Niezamierzający brać udziału w wyborach	12	47	36	5

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach do Sejmu i Senatu
 ** Odpowiedzi potencjalnych wyborców PSL i SLD należy traktować ostrożnie z powodu niewielkiej ich liczebności w badanej próbie

Nieco bardziej pesymistyczne niż przed miesiącem są prognozy **sytuacji politycznej w kraju**. Jedna piąta badanych (21%, wzrost o 4 punkty) spodziewa się jej pogorszenia, a nieco ponad jedna ósma (13%) oczekuje poprawy. Natomiast niezmiennie największa grupa

ankietowanych nie spodziewa się żadnych znaczących zmian na polskiej scenie politycznej. Podobnie jak przed miesiącem stanowią oni ponad połowę ogółu respondentów (59%).

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
– poprawi się	13	12	14	15	12	10	14	13	11	12	14	15	13
– nie zmieni się	62	60	59	60	58	61	59	62	61	61	61	59	59
– pogorszy się	17	20	20	17	22	22	21	20	21	21	19	17	21
Trudno powiedzieć	8	8	7	8	8	7	6	6	7	6	6	9	7

W ciągu ostatniego miesiąca stabilne pozostały przewidywania dotyczące **sytuacji gospodarczej w kraju**. Największa grupa badanych (51%, wzrost o 3 punkty) nie oczekuje istotnych zmian w tej dziedzinie. Prawie co czwarty respondent (23%) przewiduje, że najbliższy rok przyniesie poprawę kondycji polskiej gospodarki, a co piąty (20%) obawia się jej pogorszenia.

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
– poprawi się	20	20	17	19	13	14	19	19	17	18	23	24	23
– nie zmieni się	55	52	51	47	42	45	50	52	51	49	49	48	51
– pogorszy się	17	21	25	27	37	35	26	23	26	27	22	20	20
Trudno powiedzieć	8	7	7	6	8	6	5	6	6	6	6	8	6

Bardziej optymistyczne niż przed miesiącem są przewidywania dotyczące **warunków materialnych gospodarstw domowych** respondentów: o 5 punktów przybyło osób spodziewających się ich poprawy. Stanowią one obecnie niemal jedną piątą ogółu badanych (19%) i jest ich znacznie więcej niż tych, którzy obawiają się pogorszenia warunków bytu (12%). Większość ankietowanych (69%) nie oczekuje zmian w tej dziedzinie.

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
– poprawią się	18	19	21	22	16	12	16	17	16	16	16	14	19
– pozostaną bez zmian	63	62	61	59	59	62	64	69	70	68	70	71	69
– pogorszą się	19	20	18	19	25	26	20	14	14	16	14	15	12
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Nieznacznie mniej pesymistyczne niż we wrześniu są prognozy **poziomu życia ankietowanych i ich rodzin**. Co piąty respondent (21%) spodziewa się poprawy w tej dziedzinie, a ponad jedna ósma (13%, spadek o 3 punkty) przewiduje pogorszenie. Większość badanych (60%) uważa, że ich sytuacja w najbliższym roku pozostanie bez zmian.

Tabela 14

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinnie będzie się żyło :	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
– lepiej	19	19	21	22	18	16	19	18	18	18	21	20	21
– tak samo	56	56	54	52	53	56	57	58	60	57	56	57	60
– gorzej	17	18	18	18	20	22	17	14	14	19	16	16	13
Trudno powiedzieć	8	7	7	7	9	6	7	10	8	6	7	7	6

Stabilne pozostały przewidywania pracowników co do sytuacji w ich **zakładach pracy** w najbliższym roku. Większość zatrudnionych (58%) uważa, że nie ulegnie ona zmianie, co czwarty (25%) ma nadzieję na poprawę, a prawie co ósmy (12%) spodziewa się pogorszenia kondycji swojego miejsca pracy.

Tabela 15

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy :	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008			2009									
	w procentach												
N*	528	483	471	507	487	461	513	531	501	547	507	531	512
– poprawi się	23	21	29	27	18	12	22	22	17	22	24	25	25
– pozostanie bez zmian	57	61	49	52	57	61	59	61	60	59	59	57	58
– pogorszy się	9	10	15	12	17	19	15	10	16	14	12	11	12
Trudno powiedzieć	10	8	7	9	8	8	4	7	7	5	5	7	5

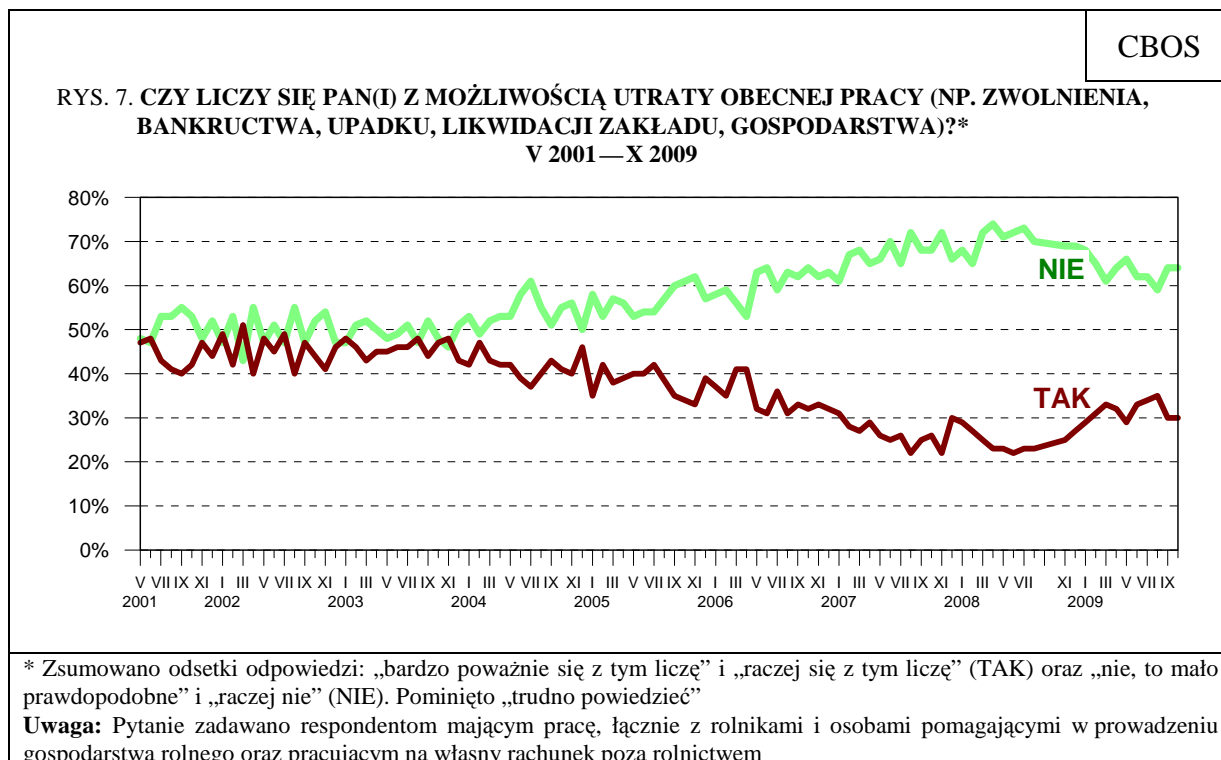
BEZPIECZEŃSTWO ZATRUDNIENIA I SYTUACJA NA LOKALNYCH RYNKACH PRACY

Od września w zasadzie nie zmieniły się opinie pracowników o bezpieczeństwie ich zatrudnienia. Podobnie jak przed miesiącem blisko dwie trzecie respondentów aktywnych zawodowo (64%) **nie obawia się utraty pracy**. Zagrożenie takie odczuwa niespełna jedna trzecia z nich (30%), w tym ośmiu na stu (8%) bardzo poważnie obawia się bezrobocia.

Tabela 16

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań											
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008		2009									
	w procentach											
Bardzo poważnie się z tym liczę	3	5	7	6	7	6	5	8	9	7	6	8
Raczej tak	22	22	22	25	26	26	24	25	25	28	24	22
Raczej nie	36	37	37	39	33	35	35	33	34	32	35	39
Nie, to mało prawdopodobne	33	32	31	26	28	29	31	29	28	27	29	25
Trudno powiedzieć	5	4	3	4	6	4	5	5	4	6	6	6

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

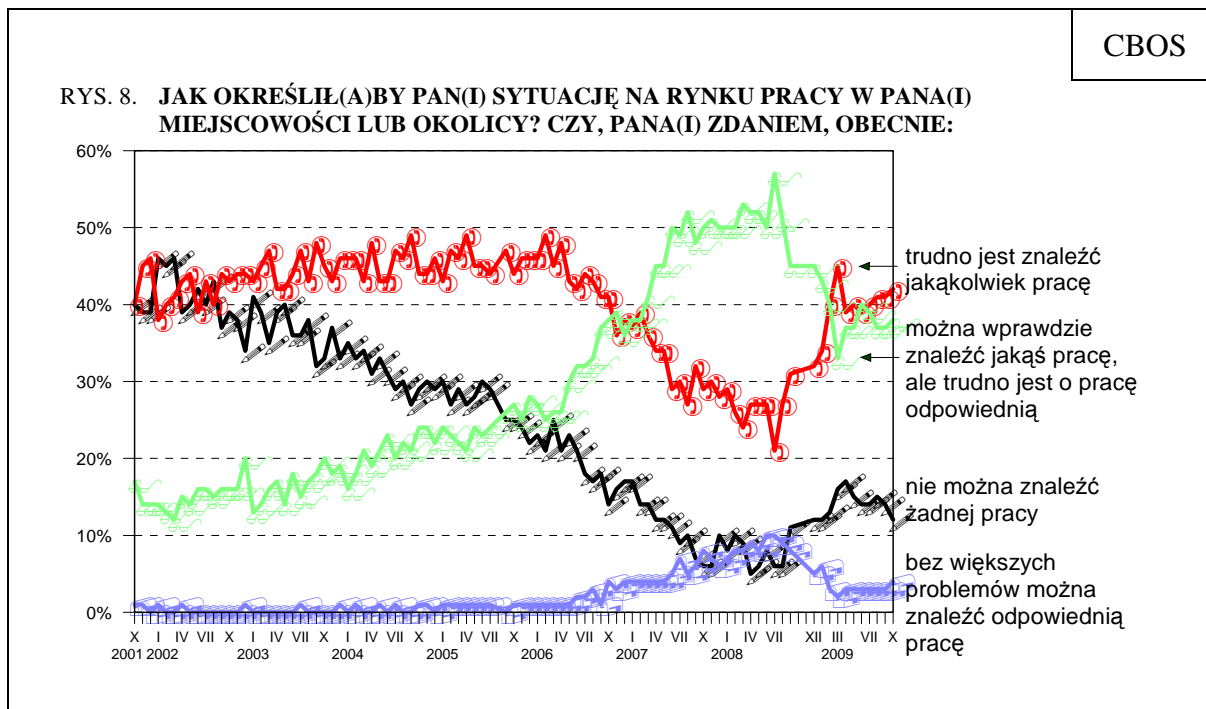
W większości porównywanych środowisk pracowniczych przeważają osoby spokojne o swoje miejsca pracy. Wyjątek stanowią robotnicy niewykwalifikowani, spośród których co drugi czuje się zagrożony bezrobociem. Utraty pracy stosunkowo często obawiają się także robotnicy wykwalifikowani, pracownicy mający wykształcenie zasadnicze zawodowe, żyjący w złych warunkach materialnych, gorzej sytuowani. Natomiast poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia najczęściej deklarują pracujący na własny rachunek oraz rolnicy (co wynika ze specyfiki ich sytuacji zawodowej), a także pracownicy dobrze sytuowani (o dochodach powyżej 1000 zł na osobę w rodzinie), zadowoleni ze swoich warunków materialnych. Do grona tego należą także pracownicy administracyjno-biurowi oraz kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (zob. tabele aneksowe).

W ciągu ostatniego miesiąca stabilne pozostały opinie o **lokalnych rynkach pracy**. Ponad połowa badanych negatywnie ocenia sytuację w rejonie swojego miejsca zamieszkania, w tym ponad dwie piąte (42%) uważa, że praca jest tam trudno dostępna, a prawie jedna ósma (12%) wskazuje na całkowity jej brak. Ponad dwie piąte ankietowanych (42%) ocenia, że w zasadzie nie ma tam problemów ze znalezieniem jakiegoś zatrudnienia. O tym jednak, że stosunkowo łatwo jest otrzymać satysfakcjonującą pracę, przekonanych jest jedynie czterech na stu badanych.

Tabela 17

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2008		2009									
	w procentach											
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	8	5	6	3	2	3	3	3	3	3	3	4
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	45	45	43	40	33	37	37	40	39	37	37	38
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	31	32	34	40	45	39	40	39	40	41	41	42
– nie można znaleźć żadnej pracy	11	12	12	13	16	17	15	14	14	15	14	12
Trudno powiedzieć	5	6	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4

Wyniki wskazują, że negatywne opinie o lokalnych rynkach pracy (54%) nadal są częstsze niż pozytywne (42%). Tak niekorzystną sytuację odnotowujemy niemal od początku 2009 roku. Niewątpliwie wiąże się to z falą zwolnień na wielu lokalnych rynkach pracy, spowodowaną spowolnieniem gospodarczym w kraju oraz napływem tegorocznych absolwentów.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie o lokalnych rynkach pracy są silnie zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe). Zależą od położenia społecznego i wielkości miejsca zamieszkania badanych. Najbardziej krytyczni są bezrobotni, rolnicy, mieszkańcy wsi, respondenci najgorzej sytuowani, żyjący w złych warunkach materialnych, mający podstawowe wykształcenie, ludzie najstarsi. Natomiast im badani są lepiej wykształceni, mają wyższą pozycję zawodową i dochody na osobę w rodzinie, lepsze warunki materialne oraz mieszkają w większej miejscowości, tym na ogół częściej pozytywnie oceniają sytuację na lokalnym rynku pracy. Szczególnie wyróżniają się pod tym względem mieszkańcy środowisk wielkomiejskich.

★

★

★

Październik przyniósł przede wszystkim pogorszenie ocen sytuacji politycznej w Polsce oraz – w znacznie mniejszym stopniu – przewidywań dotyczących jej rozwoju. Gorsze niż przed miesiącem okazały się także opinie o kierunku, w jakim zmierza ogólna sytuacja w kraju. Natomiast nie zmieniły się opinie o aktualnym stanie i przyszłości polskiej gospodarki, o sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy, kondycji zakładów pracy

respondentów i bezpieczeństwie ich zatrudnienia, a także o poziomie życia ich rodzin. Ponadto poprawiły się opinie respondentów o warunkach materialnych ich gospodarstw domowych.

Wyraźnie widać więc, że wydarzenia ostatniego miesiąca negatywnie wpłynęły głównie na klimat polityczny w Polsce. Stabilne pozostały natomiast nastroje związane z innymi sferami życia publicznego oraz z osobistym wymiarem życia Polaków.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?			Liczba osób
		W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32	55	13	1094
Płeć	Mężczyźni	36	53	11	515
	Kobiety	27	58	15	578
Wiek	18-24 lata	41	43	17	159
	25-34	38	53	9	208
	35-44	34	51	15	162
	45-54	32	57	11	190
	55-64	26	63	11	184
	65 lat i więcej	20	63	17	191
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	60	14	403
	Miasto do 20 tys.	26	63	12	148
	20-100 tys.	38	49	13	212
	101-500 tys.	32	54	14	181
	501 tys. i więcej mieszk.	43	46	11	150
Wykształcenie	Podstawowe	23	58	19	283
	Zasadnicze zawodowe	24	67	9	276
	Średnie	35	52	12	374
	Wyższe	50	38	12	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	56	33	12	87
	Średni personel, technicy	34	55	11	40
	Pracownicy adm.-biurowi	44	44	12	73
	Pracownicy usług	25	67	8	48
	Robotnicy wykwalifikowani	24	66	10	149
	Robotnicy niewykwalifik.	26	56	18	66
	Rolnicy	20	67	12	58
	Pracujący na własny rach.	65	35		37
Bierni zawodowo	Renciści	14	72	14	88
	Emeryci	25	60	16	226
	Uczniowie i studenci	48	34	19	94
	Bezrobotni	23	71	6	65
	Gospodynie domowe i inni	36	45	18	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	39	50	11	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	55	14	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	41	49	10	233
	prywatnym gosp. rolnym	23	66	11	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	24	63	13	198
	501-750	26	63	12	181
	751-1000	25	63	12	190
	1001-1500	43	47	9	134
	Powyżej 1500 zł	51	37	12	149
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	78	12	179
	Średnie	29	57	14	487
	Dobre	44	44	12	427
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	63	15	52
	Raz w tygodniu	30	58	13	531
	1-2 razy w miesiącu	30	55	15	192
	Kilka razy w roku	34	53	13	212
	W ogóle nie uczestniczy	43	44	13	107
Poglądy polityczne	Lewica	28	58	14	164
	Centrum	34	54	11	315
	Prawica	42	48	10	335
	Trudno powiedzieć	18	64	18	280

Tabela 2

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		10	34	51	5	1095
Płeć	Mężczyźni	11	32	54	3	517
	Kobiety	9	37	48	6	578
Wiek	18-24 lata	12	46	39	4	159
	25-34	13	32	49	6	209
	35-44	12	32	52	3	162
	45-54	9	29	57	4	190
	55-64	6	32	56	5	182
	65 lat i więcej	7	35	52	6	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	35	49	7	404
	Miasto do 20 tys.	7	30	59	4	148
	20-100 tys.	10	38	49	3	213
	101-500 tys.	10	31	54	6	181
	501 tys. i więcej mieszk.	14	34	50	2	149
Wykształcenie	Podstawowe	7	34	49	9	284
	Zasadnicze zawodowe	6	33	57	4	276
	Średnie	11	36	50	3	374
	Wyższe	16	34	48	2	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	21	31	46	2	87
	Średni personel, technicy	3	27	70		40
	Pracownicy adm.-biurowi	12	40	40	8	73
	Pracownicy usług	11	31	50	9	48
	Robotnicy wykwalifikowani	9	25	64	2	149
	Robotnicy niewykwalifik.	8	36	49	7	66
	Rolnicy	7	25	61	7	58
	Pracujący na własny rach.	26	36	31	7	37
Bierni zawodowo	Renciści	5	44	45	6	88
	Emeryci	5	33	56	7	226
	Uczniowie i studenci	12	49	36	3	94
	Bezrobotni	6	34	56	4	66
	Gospodynie domowe i inni	14	37	46	3	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	39	50	4	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	18	59	11	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	15	33	49	2	233
	prywatnym gosp. rolnym	7	24	64	5	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	8	34	53	6	198
	501-750	5	38	52	6	181
	751-1000	5	37	56	3	190
	1001-1500	13	32	49	6	134
	Powyżej 1500 zł	13	32	53	3	149
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	24	68	5	181
	Średnie	8	34	52	6	487
	Dobre	14	39	43	4	427
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	29	57	4	53
	Raz w tygodniu	8	37	51	4	531
	1-2 razy w miesiącu	9	31	53	8	193
	Kilka razy w roku	13	34	48	5	211
	W ogóle nie uczestniczy	11	28	55	5	107
Poglądy polityczne	Lewica	7	35	57	1	164
	Centrum	10	36	51	3	314
	Prawica	14	37	48	2	336
	Trudno powiedzieć	6	29	52	13	281

Tabela 3

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		21	38	36	5	1096
Płeć	Mężczyźni	23	38	37	2	517
	Kobiety	20	38	36	6	579
Wiek	18-24 lata	30	44	23	3	159
	25-34	26	41	31	3	209
	35-44	25	40	32	3	162
	45-54	19	32	44	4	190
	55-64	15	35	44	6	184
	65 lat i więcej	13	38	42	7	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	38	41	6	404
	Miasto do 20 tys.	20	36	41	4	148
	20-100 tys.	24	40	34	3	213
	101-500 tys.	29	38	29	4	181
	501 tys. i więcej mieszk.	27	39	32	3	150
Wykształcenie	Podstawowe	14	39	39	8	284
	Zasadnicze zawodowe	17	32	46	5	276
	Średnie	22	40	35	2	375
	Wyższe	38	42	18	2	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	38	37	21	4	87
	Średni personel, technicy	22	38	39		40
	Pracownicy adm.-biurowi	35	37	22	5	73
	Pracownicy usług	14	36	44	7	48
	Robotnicy wykwalifikowani	18	41	40	1	149
	Robotnicy niewykwalifik.	18	41	35	7	66
	Rolnicy	13	32	52	2	58
	Pracujący na własny rach.	37	35	28		37
Bierni zawodowo	Renciści	8	32	51	9	88
	Emeryci	16	37	40	7	227
	Uczniowie i studenci	32	47	17	4	94
	Bezrobotni	12	39	47	2	66
	Gospodynie domowe i inni	24	38	35	3	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	31	34	29	5	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	48	26	5	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	27	39	34	0	233
	prywatnym gosp. rolnym	16	30	51	2	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	38	45	5	198
	501-750	19	36	40	6	181
	751-1000	19	39	38	4	190
	1001-1500	25	43	28	4	134
	Powyżej 1500 zł	33	39	26	1	149
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	27	59	5	181
	Średnie	16	38	41	5	488
	Dobre	32	43	22	3	427
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	33	38	12	53
	Raz w tygodniu	21	40	36	3	531
	1-2 razy w miesiącu	21	39	36	5	193
	Kilka razy w roku	22	37	36	5	212
	W ogóle nie uczestniczy	26	31	39	3	107
Poglądy polityczne	Lewica	15	44	40	1	164
	Centrum	25	40	31	4	315
	Prawica	29	35	33	3	336
	Trudno powiedzieć	11	36	44	9	281

Tabela 4

		Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:			Liczba osób
		złe	ani dobre, ani złe	dobre	
		%	%	%	
Ogółem		16	45	39	1096
Płeć	Mężczyźni	16	45	38	517
	Kobiety	17	44	39	579
Wiek	18-24 lata	6	31	63	159
	25-34	13	37	51	209
	35-44	13	51	36	162
	45-54	22	47	31	190
	55-64	24	45	32	184
	65 lat i więcej	19	57	24	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	48	35	404
	Miasto do 20 tys.	24	45	30	148
	20-100 tys.	13	42	44	213
	101-500 tys.	16	40	44	181
	501 tys. i więcej mieszk.	12	43	46	150
Wykształcenie	Podstawowe	24	47	29	284
	Zasadnicze zawodowe	22	49	29	276
	Średnie	12	45	43	375
	Wyższe	5	31	64	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	4	37	58	87
	Średni personel, technicy	16	45	39	40
	Pracownicy adm.-biurowi	10	24	66	73
	Pracownicy usług	13	42	45	48
	Robotnicy wykwalifikowani	14	50	36	149
	Robotnicy niewykwalifik.	30	49	21	66
	Rolnicy	24	54	22	58
	Pracujący na własny rach.	4	31	65	37
Bierni zawodowo	Renciści	29	44	27	88
	Emeryci	17	54	29	227
	Uczniowie i studenci	5	34	62	94
	Bezrobotni	31	46	23	66
	Gospodynie domowe i inni	18	45	36	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	40	52	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	40	47	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	11	42	47	233
	prywatnym gosp. rolnym	22	51	27	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	31	45	24	198
	501-750	24	49	27	181
	751-1000	12	47	41	190
	1001-1500	10	39	50	134
	Powyżej 1500 zł	5	30	64	149
Ocena własnych war. mater.	Złe	100			181
	Średnie		100		488
	Dobre			100	427
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	56	32	53
	Raz w tygodniu	13	46	40	531
	1-2 razy w miesiącu	17	51	32	193
	Kilka razy w roku	23	38	39	212
	W ogóle nie uczestniczy	20	33	47	107
Poglądy polityczne	Lewica	15	43	42	164
	Centrum	16	43	41	315
	Prawica	13	43	44	336
	Trudno powiedzieć	22	49	28	281

Tabela 5

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		50	32	16	2	511
Płeć	Mężczyźni	51	31	16	2	279
	Kobiety	49	33	16	2	232
Wiek	18-24 lata	67	25	4	3	53
	25-34	51	35	14	1	160
	35-44	52	26	21	1	129
	45-54	43	35	17	4	128
	55-64	43	41	16		39
	65 lat i więcej	33		67		2
Miejsce zamieszkania	Wieś	42	36	20	2	171
	Miasto do 20 tys.	55	30	14	1	66
	20-100 tys.	57	29	15		95
	101-500 tys.	55	31	13	1	96
	501 tys. i więcej mieszk.	51	30	13	5	83
Wykształcenie	Podstawowe	51	30	16	3	53
	Zasadnicze zawodowe	45	36	17	2	144
	Średnie	48	32	18	2	197
	Wyższe	60	27	11	1	116
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	30	12		82
	Średni personel, technicy	46	33	17	4	37
	Pracownicy adm.-biurowi	65	24	12		68
	Pracownicy usług	47	45	2	6	47
	Robotnicy wykwalifikowani	51	29	19	1	133
	Robotnicy niewykwalifik.	53	36	9	2	52
	Rolnicy	15	36	46	3	48
	Pracujący na własny rach.	58	31	8	2	37
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	53	29	17	1	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	58	32	9		103
	sekt. pryw. poza rolnict.	53	33	12	3	231
	prywatnym gosp. rolnym	16	35	46	3	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	41	33	23	3	74
	501-750	45	33	18	4	81
	751-1000	52	38	9		78
	1001-1500	58	21	18	3	58
	Powyżej 1500 zł	57	30	12	1	101
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	35	30	2	60
	Średnie	36	41	19	3	215
	Dobre	67	23	9	1	236
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	56	21	24		12
	Raz w tygodniu	51	31	16	2	225
	1-2 razy w miesiącu	48	31	19	2	103
	Kilka razy w roku	54	32	11	3	123
	W ogóle nie uczestniczy	44	39	17		49
Poglądy polityczne	Lewica	44	36	20		74
	Centrum	53	30	15	2	161
	Prawica	57	28	15	1	157
	Trudno powiedzieć	41	38	16	4	119

Tabela 6

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?				Liczba osób
		Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		19	49	27	5	1096
Płeć	Mężczyźni	23	45	27	5	517
	Kobiety	16	52	27	6	579
Wiek	18-24 lata	30	52	14	4	159
	25-34	24	49	26	1	209
	35-44	16	52	28	4	162
	45-54	21	44	30	4	190
	55-64	16	50	29	5	184
	65 lat i więcej	9	45	33	12	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	16	50	27	7	404
	Miasto do 20 tys.	14	51	31	4	148
	20-100 tys.	25	49	23	3	213
	101-500 tys.	24	39	33	4	181
	501 tys. i więcej mieszk.	19	52	22	6	150
Wykształcenie	Podstawowe	15	48	28	10	284
	Zasadnicze zawodowe	12	49	35	3	276
	Średnie	22	51	24	2	375
	Wyższe	32	42	19	7	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	43	35	15	7	87
	Średni personel, technicy	22	43	35		40
	Pracownicy adm.-biurowi	25	52	17	6	73
	Pracownicy usług	2	57	34	8	48
	Robotnicy wykwalifikowani	18	48	30	4	149
	Robotnicy niewykwalifik.	24	44	26	6	66
	Rolnicy	9	46	40	4	58
	Pracujący na własny rach.	28	51	20		37
Bierni zawodowo	Renciści	11	58	28	3	88
	Emeryci	12	45	33	10	227
	Uczniowie i studenci	31	57	9	4	94
	Bezrobotni	15	55	29	1	66
	Gospodynie domowe i inni	17	48	35		63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	47	20	8	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	43	29	4	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	50	24	2	233
	prywatnym gosp. rolnym	10	43	42	5	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	45	39	3	198
	501-750	12	57	27	4	181
	751-1000	16	54	25	5	190
	1001-1500	22	47	27	4	134
	Powyżej 1500 zł	33	42	22	3	149
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	47	41	5	181
	Średnie	16	47	32	6	488
	Dobre	29	50	16	5	427
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	57	21	9	53
	Raz w tygodniu	16	49	30	5	531
	1-2 razy w miesiącu	23	48	23	6	193
	Kilka razy w roku	22	48	26	4	212
	W ogóle nie uczestniczy	26	41	28	5	107
Poglądy polityczne	Lewica	17	50	29	4	164
	Centrum	19	50	26	5	315
	Prawica	25	48	24	3	336
	Trudno powiedzieć	15	47	31	8	281

Tabela 7

		Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:				Liczba osób
		poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		13	59	21	7	1096
Płeć	Mężczyźni	13	58	23	6	517
	Kobiety	12	60	20	8	579
Wiek	18-24 lata	25	49	19	7	159
	25-34	11	66	17	7	209
	35-44	12	68	13	7	162
	45-54	11	55	26	8	190
	55-64	9	61	26	4	184
	65 lat i więcej	10	54	27	9	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	57	21	10	404
	Miasto do 20 tys.	7	69	18	6	148
	20-100 tys.	16	61	21	3	213
	101-500 tys.	13	54	27	6	181
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	14	58	20	7	150
	Podstawowe	10	56	22	12	284
	Zasadnicze zawodowe	11	63	19	7	276
	Średnie	14	57	24	5	375
Wyższe	Wyższe	17	62	17	3	160
	Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	23	61	15	1	87
	Średni personel, technicy	15	47	25	13	40
	Pracownicy adm.-biurowi	15	60	16	8	73
	Pracownicy usług	3	66	23	7	48
	Robotnicy wykwalifikowani	12	61	21	7	149
	Robotnicy niewykwalifik.	11	64	18	7	66
	Rolnicy	6	63	21	11	58
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	19	62	14	5	37
	Renciści	7	60	24	9	88
	Emeryci	8	56	28	8	227
	Uczniowie i studenci	22	53	18	7	94
	Bezrobotni	13	63	18	5	66
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	17	57	22	5	63
	inst. państw., publicznej	15	64	15	5	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	54	22	11	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	14	63	19	5	233
	prywatnym gosp. rolnym	8	60	19	13	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	9	62	21	8	198
	501-750	8	59	25	8	181
	751-1000	13	60	23	5	190
	1001-1500	11	54	28	8	134
	Powyżej 1500 zł	18	59	18	5	149
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	60	27	8	181
	Średnie	11	57	24	9	488
	Dobre	17	62	16	5	427
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	56	19	9	53
	Raz w tygodniu	11	62	21	6	531
	1-2 razy w miesiącu	15	57	21	7	193
	Kilka razy w roku	14	57	21	9	212
	W ogóle nie uczestniczy	14	55	25	7	107
Poglądy polityczne	Lewica	9	62	26	2	164
	Centrum	11	65	19	5	315
	Prawica	18	56	21	4	336
	Trudno powiedzieć	10	54	21	15	281

Tabela 8

		Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:				Liczba osób
		poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		23	51	20	6	1096
Płeć	Mężczyźni	27	50	20	4	517
	Kobiety	19	52	21	8	579
Wiek	18-24 lata	39	42	15	5	159
	25-34	24	54	17	4	209
	35-44	25	56	15	4	162
	45-54	22	47	22	9	190
	55-64	12	58	25	5	184
	65 lat i więcej	16	49	27	9	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	53	21	9	404
	Miasto do 20 tys.	17	55	24	4	148
	20-100 tys.	23	56	18	3	213
	101-500 tys.	28	44	21	6	181
	501 tys. i więcej mieszk.	35	44	16	5	150
Wykształcenie	Podstawowe	17	54	20	8	284
	Zasadnicze zawodowe	17	51	25	7	276
	Średnie	24	51	20	5	375
	Wyższe	38	44	13	5	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	43	10	4	87
	Średni personel, technicy	27	50	18	5	40
	Pracownicy adm.-biurowi	26	56	15	2	73
	Pracownicy usług	9	59	22	10	48
	Robotnicy wykwalifikowani	24	50	22	3	149
	Robotnicy niewykwalifik.	19	65	10	6	66
	Rolnicy	10	55	26	9	58
	Pracujący na własny rach.	33	46	15	7	37
Bierni zawodowo	Renciści	13	51	28	9	88
	Emeryci	16	49	26	9	227
	Uczniowie i studenci	40	42	10	7	94
	Bezrobotni	14	58	25	2	66
	Gospodynie domowe i inni	26	48	22	4	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	26	56	14	5	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	55	16	7	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	31	49	17	3	233
	prywatnym gosp. rolnym	13	52	26	9	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	58	22	6	198
	501-750	18	55	20	7	181
	751-1000	20	49	24	7	190
	1001-1500	25	48	22	5	134
	Powyżej 1500 zł	34	47	15	4	149
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	51	29	8	181
	Średnie	16	54	23	7	488
	Dobre	34	47	14	5	427
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	42	20	15	53
	Raz w tygodniu	19	56	20	6	531
	1-2 razy w miesiącu	22	48	23	6	193
	Kilka razy w roku	28	48	19	6	212
	W ogóle nie uczestniczy	32	42	22	3	107
Poglądy polityczne	Lewica	24	51	23	2	164
	Centrum	24	53	18	5	315
	Prawica	28	50	18	4	336
	Trudno powiedzieć	14	50	23	13	281

Tabela 9

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:			Liczba osób
		pogorszą się	pozostaną bez zmian	poprawią się	
		%	%	%	
Ogółem		12	69	19	1096
Płeć	Mężczyźni	13	66	21	517
	Kobiety	12	71	17	579
Wiek	18-24 lata	5	58	37	159
	25-34	4	67	29	209
	35-44	9	72	20	162
	45-54	17	64	19	190
	55-64	21	73	6	184
	65 lat i więcej	17	78	5	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	71	16	404
	Miasto do 20 tys.	17	73	10	148
	20-100 tys.	11	70	19	213
	101-500 tys.	12	61	27	181
	501 tys. i więcej mieszk.	8	67	25	150
Wykształcenie	Podstawowe	15	71	14	284
	Zasadnicze zawodowe	15	69	16	276
	Średnie	11	69	21	375
	Wyższe	6	65	29	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	64	30	87
	Średni personel, technicy	24	60	17	40
	Pracownicy adm.-biurowi	4	70	25	73
	Pracownicy usług	8	70	23	48
	Robotnicy wykwalifikowani	9	68	23	149
	Robotnicy niewykwalifik.	6	82	13	66
	Rolnicy	18	73	9	58
	Pracujący na własny rach.		60	40	37
Bierni zawodowo	Renciści	24	65	11	88
	Emeryci	20	76	4	227
	Uczniowie i studenci	2	61	37	94
	Bezrobotni	21	57	21	66
	Gospodynie domowe i inni	3	73	24	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	71	21	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	70	22	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	68	27	233
	prywatnym gosp. rolnym	13	75	12	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	17	64	19	198
	501-750	11	72	17	181
	751-1000	10	75	15	190
	1001-1500	14	66	20	134
	Powyżej 1500 zł	10	62	27	149
Ocena własnych war. mater.	Złe	38	51	11	181
	Średnie	10	78	12	488
	Dobre	4	66	30	427
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	63	17	53
	Raz w tygodniu	12	72	15	531
	1-2 razy w miesiącu	10	71	19	193
	Kilka razy w roku	12	61	28	212
	W ogóle nie uczestniczy	13	67	19	107
Poglądy polityczne	Lewica	18	69	13	164
	Centrum	11	67	22	315
	Prawica	10	71	20	336
	Trudno powiedzieć	14	69	17	281

Tabela 10

		Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:				Liczba osób
		zdecydowanie poprawi się	pozostanie bez zmian	zdecydowanie pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		25	58	12	5	512
Płeć	Mężczyźni	29	53	12	5	280
	Kobiety	19	64	12	5	232
Wiek	18-24 lata	32	57	9	2	53
	25-34	23	63	9	4	160
	35-44	27	54	15	4	130
	45-54	22	57	13	8	128
	55-64	23	52	19	6	39
	65 lat i więcej	33	31	36		2
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	64	12	6	172
	Miasto do 20 tys.	18	61	17	5	66
	20-100 tys.	34	58	7	1	95
	101-500 tys.	24	51	15	10	96
	501 tys. i więcej mieszk.	32	51	14	3	83
Wykształcenie	Podstawowe	32	56	9	4	55
	Zasadnicze zawodowe	18	63	13	6	144
	Średnie	27	53	14	6	197
	Wyższe	26	61	10	3	116
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	57	9	3	82
	Średni personel, technicy	15	57	20	8	37
	Pracownicy adm.-biurowi	19	67	12	3	68
	Pracownicy usług	13	65	14	8	47
	Robotnicy wykwalifikowani	29	52	15	5	133
	Robotnicy niewykwalifik.	30	65	1	4	52
	Rolnicy	6	62	23	10	48
	Pracujący na własny rach.	52	43	3	2	37
Bierni zawodowo	Renciści		100			2
	Emeryci		56	44		3
	Uczniowie i studenci		47	53		3
	Bezrobotni				100	1
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	63	17	4	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	61	12	4	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	33	54	8	5	233
	prywatnym gosp. rolnym	8	60	21	10	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	63	18	6	75
	501-750	20	62	11	7	81
	751-1000	27	62	6	4	78
	1001-1500	31	47	18	5	58
	Powyżej 1500 zł	38	46	12	4	101
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	55	20	9	60
	Średnie	20	59	16	5	215
	Dobre	31	58	8	4	237
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		65	18	17	12
	Raz w tygodniu	21	61	14	4	226
	1-2 razy w miesiącu	22	61	10	7	103
	Kilka razy w roku	30	53	12	5	123
	W ogóle nie uczestniczy	38	45	11	6	49
Poglądy polityczne	Lewica	22	58	18	2	74
	Centrum	24	58	13	5	162
	Prawica	31	56	11	3	157
	Trudno powiedzieć	19	60	11	10	119

Tabela 11

		Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		30	64	6	512
Płeć	Mężczyźni	29	66	5	280
	Kobiety	32	63	5	232
Wiek	18-24 lata	40	54	5	53
	25-34	29	65	6	160
	35-44	23	73	4	130
	45-54	34	61	5	128
	55-64	30	65	5	39
	65 lat i więcej	69		31	2
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	66	5	172
	Miasto do 20 tys.	32	64	5	66
	20-100 tys.	26	65	9	95
	101-500 tys.	37	62	1	96
	501 tys. i więcej mieszk.	29	66	5	83
Wykształcenie	Podstawowe	35	58	8	55
	Zasadnicze zawodowe	42	51	7	144
	Średnie	26	69	5	197
	Wyższe	19	78	3	116
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	23	72	5	82
	Średni personel, technicy	26	67	7	37
	Pracownicy adm.-biurowi	24	75	1	68
	Pracownicy usług	38	57	5	47
	Robotnicy wykwalifikowani	41	54	5	133
	Robotnicy niewykwalifik.	49	44	7	52
	Rolnicy	13	84	3	48
	Pracujący na własny rach.	7	89	4	37
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	68	6	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	38	58	4	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	33	61	6	233
	prywatnym gosp. rolnym	12	87	1	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	39	57	5	75
	501-750	38	56	6	81
	751-1000	34	62	4	78
	1001-1500	22	76	2	58
	Powyżej 1500 zł	21	75	4	101
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	55	4	60
	Średnie	37	55	8	215
	Dobre	21	76	3	237
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	77		12
	Raz w tygodniu	28	68	5	226
	1-2 razy w miesiącu	26	64	10	103
	Kilka razy w roku	36	59	4	123
	W ogóle nie uczestniczy	38	62		49
Poglądy polityczne	Lewica	27	67	7	74
	Centrum	32	63	5	162
	Prawica	21	76	3	157
	Trudno powiedzieć	42	51	7	119

Tabela 12

		Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:					Liczba osób
		bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	nie można znaleźć żadnej pracy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		4	38	42	12	4	1093
Płeć	Mężczyźni	5	41	40	10	4	514
	Kobiety	2	36	44	14	4	578
Wiek	18-24 lata	7	47	38	7	1	159
	25-34	5	44	42	8	1	209
	35-44	5	48	35	10	2	162
	45-54	3	34	44	14	5	189
	55-64	2	36	46	10	5	182
	65 lat i więcej	1	24	45	22	7	191
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	25	46	23	3	403
	Miasto do 20 tys.	1	26	58	13	2	148
	20-100 tys.	4	39	47	6	4	212
	101-500 tys.	3	51	38	4	4	181
	501 tys. i więcej mieszk.	10	71	12		7	149
Wykształcenie	Podstawowe	4	24	44	21	7	283
	Zasadnicze zawodowe	2	36	47	13	2	274
	Średnie	4	45	41	8	2	375
	Wyższe	7	52	32	4	5	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	56	29	1	8	87
	Średni personel, technicy	6	49	43		2	40
	Pracownicy adm.-biurowi	2	46	47	6		73
	Pracownicy usług	5	50	40	4		48
	Robotnicy wykwalifikowani	3	41	45	9	3	148
	Robotnicy niewykwalifik.	7	28	48	10	7	66
	Rolnicy	2	26	43	27	3	58
	Pracujący na własny rach.	17	44	22	6	11	37
Bierni zawodowo	Renciści	2	35	46	15	2	87
	Emeryci	1	31	44	17	7	226
	Uczniowie i studenci	5	52	34	9	1	94
	Bezrobotni	2	24	49	22	3	66
	Gospodynie domowe i inni	6	31	44	19		63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	40	46	7	2	125
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	43	47	2	4	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	7	51	33	5	5	233
	prywatnym gosp. rolnym	2	29	42	23	3	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	1	30	44	23	1	198
	501-750	1	36	46	13	4	180
	751-1000	4	34	47	13	2	190
	1001-1500	6	51	33	7	3	133
	Powyżej 1500 zł	8	57	27	1	7	148
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	27	45	22	3	179
	Średnie	3	37	42	14	4	487
	Dobre	5	45	40	5	4	426
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	1	33	39	17	9	52
	Raz w tygodniu	3	33	48	13	3	530
	1-2 razy w miesiącu	6	40	38	15	1	193
	Kilka razy w roku	6	47	37	7	4	211
	W ogóle nie uczestniczy	4	48	31	9	7	107
Poglądy polityczne	Lewica	5	40	36	17	3	164
	Centrum	4	42	42	7	5	314
	Prawica	4	41	41	10	4	335
	Trudno powiedzieć	3	30	47	17	3	280